

16.11.2020

Vero-osasto/tulliyksikkö

Upi Talsi

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 172/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tullilain muuttamisesta

Valtiovarainministeriön vastine eduskunnan hallintovaliokunnalle osoitettuun sisäministeriön kirjalliseen asiantuntijalausuntoon (SM2031252)

Kaksoisrangaistavuus ja yhdenvertaisuus

Sisäministeriön lausunnossa todetaan, että hallinnollisen seuraamuksen käyttöönotto edellyttää kaksoisrangaistavuuden periaatteen huomioimista viranomaisessa. Se katsoo, että viranomaistoiminnan soveltamisen selvyden kannalta voisi olla hyvä, että tekotavat määrittäisivät ja yksilöisivät selvästi, kumpi linja viranomaisessa valitaan - hallinnollinen vai rikosoikeudellinen. Mikäli tekotapoja ei kyettäisi määrittämään kyllin selkeästi, olisi pohdittava olisiko mahdollista asettaa tarkka raja-arvo, jota viranomaisten tulisi noudattaa yksiselitteisesti. Raja-arvon alle jääneet tapaukset käsiteltäisiin hallinnollisen seuraamusmaksun avulla ja raja-arvon ylittävät rikosoikeudellisen prosessin mukaisesti.

Lakiesityksessä on kuitenkin hallinnollisen ja rikosoikeudellisen seuraamuksen välinen suhde sellainen, että tavarán laadulla tai arvolla ei ole merkitystä sen suhteen kumpi sanktio tulee sovellettavaksi. Tekotapa ratkaisee asian. Tapauksiin, joissa tavaraa ei tuoda eikä yritetä tuoda maahan tulliselvitettynä tai tulliselvittämättä, mutta se tuodaan kuitenkin EU:n tullialueelle Suomessa, soveltuisi vain hallinnollinen seuraamus. Kyseisiin tapauksiin soveltuvaa rikosoikeudellista seuraamusta ei ole olemassa. Teko ei vielä täytä salakuljetuksen tunnusmerkistöä.

Silloin kun myös maahantuonti tai sen yritys toteutuu ja salakuljetuksen tunnusmerkistö täyttyy, tulee tapaukseen soveltaa lakiesityksen mukaista ne bis in idem säännöstä (rikosoikeudellisen prosessi).

Ainoastaan hallinnollisen seuraamuksen soveltamisalaan kuuluvia tapauksia käytännössä ovat tavarán asettaminen kauttakuljetusmenettelyyn tai väliaikaisen varastoinnin menettelyyn. Näitä tapauksia varten EU-säädöstä ehdotetaan täydennettäväksi säätämällä tullilakiin hallinnollinen sanktio asetuksessa säädetyin kulttuuriesineen EU:n tullialueelle siirtämistä koskevan kiellon rikkomisesta.

Tekijän oma myötävaikutus asian selvittämiseen

Esityksen mukaan myös tekijän yhteistyö Tullin kanssa asian selvittämiseksi otettaisiin huomioon seuraamusmaksua määriteltäessä. Sisäministeriön lausunnossa todetaan, että asia voi aiheuttaa tulkintaongelmia soveltamisessa yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa.

Yhteistyön tekeminen Tullin kanssa voisi tulla esiin esimerkiksi sellaisissa tapauksissa, joissa tavara on varastoitu väliaikaisesti. Varastoinnin aikana varastoinnista vastaavalle saattaa syntyä epäily, että kyseessä voisi olla EU-asetuksen tarkoittama laittomasti viety kulttuuriesine ja hän ryhtyy asiaa omatoimisesti Tullin kanssa selvittämään. Säännöstä voitaisiin soveltaa myös, kun kuljetuksesta vastaava kauttakuljetustapauksessa ottaisi kiellon vastaista tavaraa epäillessään oma-aloitteisesti Tulliin yhteyttä. Säännöstä voitaisiin soveltaa myös silloin, kun tapaus paljastuu Tullin aloitteesta ja tekijä vilpittömästi ja aktiivisesti tekee yhteistyötä Tullin kanssa tapauksen selvittämiseksi.

Koska Tulli on valtakunnallisesti toimiva yksi viranomainen, sillä on hyvät edellytykset luoda tältäkin osin soveltamiskäytäntöä, jota sovelletaan koko maassa yhtenäisesti.

Upi Talsi
Erityisasiantuntija